

વહેમાતરમ.

૨૫/૫/૨૨

હત્વા પ્રાપ્સ્યસે સ્વર્ગં જિત્વા ભોક્ષ્યસે મહીમ્.

પ્રધુમ્ન કુમાર

નાટકના ગાયનો.

Reg. No. 159

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સંમિતિ માટે

પ્રકાશક:

એ. એમ. ઓઝા (મારળી)

લેખક:

રામજીભાઈ નાગરજી મહેતા (વલસાડ)

તા ૧૯૭૮ [સર્વ હક પ્રકાશકને સ્વાધિન] સને ૧૯૨૧

મુલ્ય ચાર આના.

૮૬૮૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ

7-12-8

૭૩૨૧

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૬૮૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પદ્યુક્તિ કુશાલ

વિષય ૬-૧૨-૬

શ્રી હનુમાન્નમઃ .
 પ્રવૃત્ત નાટકની પ્રવેશવર ટુંક ફકીકિત.

અંક ૧ દેહ

પ્રારંભમાં પ્રભુ પ્રાર્થના—બાદ નાટ્ય વસ્તુ સુધ્ધન.

પ્રવેશ ૧ દેહ—જંગલમાં ગૌચર (ગાયને ચરવાની જગ્યા)માં ચરતી ગાયોનો વધ કરવા શંખરગઢના જૂથાળ શંખરરાજના સેનાપતિ જાળાલીનું સીપાઈથી સહિત આવવું. મહાત્મા સત્યાનંદે ગૌવધ ન કરવાનો ઉપદેશ કરવો. તેને ન ગણુકારતા જાળાલીને લઈ જતાં, કુમાર પ્રહસુમ્ને આવી તેનો અટકાવ કરવો. શંખરરાજ આવી ચઢતા પીતા પુત્ર વચ્ચે તકરાર લડાઈ. ગાયોનો ખચાવ. ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૨ જો—કોમીક ફર્કશા સીથી કંટાળેલા સુન્ધવાનો નવી બાયડી પરણવાનો વિચાર. પોતાના ભાણુ વસંત સાથે તે સંબંધી મસલત કરવી. સુધન્વાનો લેહ સુરેખા પાસે વસંતે ખોલી દેવો. ધણી ધણીચાણી વચ્ચે ચક્રમક.

પ્રવેશ ૩ જો—વજ્રગઢના રાજ ઉલીયોનમાં ખસ સહીત આનંદ કરતી વજ્રનાભની કન્યા પ્રભાવતીનું હરણુ કરવા જાળાલીનું આવવું. તેનો પ્રપંચ પદ્યુમ્નના જાણુવામાં

આવતાં તે સ્થળે આવી પહોંચી તેનો ખયાવ કરવો.
જાબાલીનું પલાયન થવું. પ્રજાવતી પ્રહયુમ્ન વચ્ચે પ્રણય બંધન.

પ્રવેશ ૪ થી—મહાત્મા સત્યાનંદના મકાનમાં દાન-
વેશ્યો મીઠાતી પવિત્ર ગામાતાના ખયાવ તથા રક્ષા માટે
ફંદા લેશું કરવા શંખરગઢના અહુસ્થોનું આગમન. દેવી નિર્મળ
ગંગા તથા મહાત્માનો ઉપદેશ. અહુસ્થોયે પોતાની શક્તિ
અનુસાર જો ફંદામાં રકમ આપવી.

પ્રવેશ ૫ થી—શંખરગઢની પાઠશાળામાં અભ્યાસ
કરતા વિદ્યાર્થીઓએ શંખર રાજની દાનવી શીક્ષણ પદ્ધતિનો
ત્યાગ કરી શાળાનો બાંધકાર કરવો. નિર્મળ અંગના
બાળકોને બોધ. મહારાણી સુરાદેવીનું પાઠશાળા બેવા આવતા
તોફાન નજરે પડતા નિર્મળ ગંગાને ઠેક કરવાનો હુકમ
ફરમાવવો. મહાત્મા સત્યાનંદે તેમને તેમ કરતા સચિન
અટકાવવા.

પ્રવેશ ૬ થી—પોતાની રાજવીતિથી વિરુદ્ધ પડતા કુમાર
પ્રહયુમ્નને સમજાવું આગળ શંખર રાજની સુરાદેવીને કહેવું
સુરાદેવી શંખર રાજના ગુસ્સાને આંતર કરે. બીજા પ્રહયુમ્ન
આગમન. બાંધકારનાં બેઠાં પુનઃ પ્રહયુમ્ન ઉપર મોહન કરવું
થવું. પ્રહયુમ્ન નિરંજન કરીને જો સચિનો આગળ

પ્રદ્યુમ્ને બળાત્કાર કર્યાનો આરોપ. શંભર અને ગુસ્સે થઈ
રથદ્યુમ્નને દેશ નિકાલ કરવો.

પ્રવેશ ૭ મો—કોમ્પીક બીજી ખાયડી પરણવાની
સુંદાવાની ધારણા ધુળમાં મેળવવાની કોઈક યુક્તિ રચવા
સુરેખાનું સ્ત્રી પુરૂષના ચોક્કાં જોઈવનાર દલાલને ઘેર આવવું.
સુધન્વાનું પણ વસંત સાથે નવી ખાયડી મેળવવા પુરંદર
પાસે આવવું. પુરંદરની પુત્રી વસંતીકા ઉપર વસંતનું
આશક પડવું. સુધન્વા સાથે નવી સ્ત્રી સમજીને સુરેખાનું
ફંતના પુરંદરે કરાવી આપવું.

પ્રવેશ ૮મો—સંત રૂપીઓ પાસે મંજુરી કરાવતા
તથા મરેલા હાથીને ખેંચાવતાં દાનવોના તેઓના ઉપર
જીલમ, ત્રાસ, નિર્મળગંગા તથા સત્યાનંદનો બોધ પીતના
સામે બહારવટે નીકળેલા કુમાર પ્રદ્યુમ્નનું
ત્યાં આવી ચડવું. પીતા સાથે યુધ્ધ. સંત રૂપીને દાનવોના
ત્રાસથી બચાવવા.

અંક ૨જો

પ્રવેશ ૧મો—શંખરરાજની કચેરી. રાજની આમદાની
બેઠાએ મંત્રી ઉપર કરેલા નામવા શંખરરાજનું ફરિયાદ
અમલદારની સલાહનું.

પ્રવેશ રમે—પ્રભાવતીના મહેલમાં સુપત્રીને રહેલા
કુમાર પ્રદ્યુમ્નની વંશાવલી કહેતાં તથા લેના બસ માત
પિતા શંખરરાજ તથા સુરાદેવી નથી પરંતુ કારિકાધિશ
શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર તથા મહાદેવી ક્ષમાદેવી છે તે જણાવવા,
રતીદેવીનું રાજકુમાર પાસે આવવું. પોતાનો પૂર્વ ઇતિહાસ
બાણી પ્રદ્યુમ્નનું ખુશી થવું. બાદ
પ્રદ્યુમ્નના રક્ષણ માટે શંખરરાજને ત્યાં ગુપ્ત રીતે રહેલી
પોતાની પૂર્વ દુઃખમની સ્ત્રી રતીદેવીનો સ્વીકાર કરવો.
પ્રભાવતીએ રતી-દેવીનો સ્કાર કરવો.

પ્રવેશ ૩મે—દુષ્કાળના દુઃખથી રીબાતા પ્રાદ્યણ કુટુંબ ઉપર
દાનવોનો લાસ. પ્રદ્યુમ્ને આવી બચાવ કરવો દાનવો સાથે
યુદ્ધ. રાજલંકાર માટે જતુ-અન્ન લુટાવી પ્રાદ્યણ કુટુંબને
જોડેથી આવવું.

પ્રવેશ ૪થો—પોતાની સ્ત્રીના ત્રાસથી નાસી
છુટેલા સુધન્વાનું ફરીથી નવી સ્ત્રી શોધવા બાબુના ગામના
પાદરે આવવું. જમાનાની બાધેલ સુરેખાએ પુરંદર,
વસંત, વસંતીકા વિગેરેની મદદથી ફરી તેને બનાવવો.

પ્રવેશ ૫મો—રાખરગંઢના વેપારી યશવંતરાયના વેપાર
ઉપર આવકવેરો વસુલ કરવા સીપાઈઓ સમિત સખરરાજનું
આવવું યશવંતરાયના ક્રિકરા નયન્યન્દ આવક વેરો આપવા

ચોખી તા માડાથી લેઈ જાલ મીઠાના કુંડે રેવી.
સુન્દરીને કેદ કરવા તથા લેવા ધીજા કારખાનાનો નાક
કરી નાખવા હુકમ કરમાવવો.

પ્રવેશ ૬૬—દાનવોના ગામથી ગામી રહેલ શંખર
ભુમી-મળનો ઉદ્ધાર કરવા મહાકુમ્ભ-મહાત્મા સત્યાનંદ
દેવી વિરજગંધારી દ્રઢ નિશ્ચય. દમન નિતી શાસ્ત્રે સાધુ
જીવન સાક્ષાત્ આલીના વચ્ચે મળાને પાસલું કરવાની તથા
વ્યસનનો ત્યાગ કરાવવા ચેતના-મહાકુમ્ભ પ્રભાવતી
રતીદેવીની સાદાર્થ રાખવાની પ્રતિજ્ઞા.

પ્રવેશ ૭ મો—શંખરગઢના ગૃહસ્થો તથા અન્ય
દાડીયાઓનું દાડના પીઠામાં લેળા મેળવું. દાડ પીને
ખધાનુ ચકચુર થવું. બાદ નાચ ગાન માટે નાચકાને બોલા-
વવી. દાડના નીશામાં બે લાન થયેલાઓને હુંટી નાચકાનું
ચાહ્યા જવું. સત્યાનંદ તથા નીર્મળ ગંગાએ આવી ખધાને
લાનમાં લાવવા હુંટાયેલા દાડીયાનું ખસરાવું. મહાત્માનો
બોધ, અન્ય દાડીયાનો તાદ્રસ્ય ચિતાર. દાડ ન પીવા
દરેકની પ્રતિજ્ઞા. સેનાપતિ જાબાલીએ આવી મહાત્મા તથા
ગંગાને કેદ કરવા—

પ્રવેશ ૮મો—કોમીક. નવી બાયડીની ધુનમાં ફરતા
ચુધવાને ઠેકાણે લાવવાની સુરેખાની પ્રયત્ન જાળ-વસંતે
સી બની તેને બનાવવો.

પ્રવેશ ૬મો—હાડનો તથા મોઢક વચ્ચેના બહિષ્કારનો પ્રબલે બોધ આપ્યા બદલ મહાત્મા સત્યાનંદ તથા દેવી નિર્મળગંગાને દેહાંત દંડની શીક્ષા. શીક્ષાનો અમલ કરવા સૈનિકોને બાળાલીની આજ્ઞા. સૈનિકોએ આજ્ઞાનો અવિનય ભંગ કરવો. પ્રબલેર્ગે ઉશ્કેરાઈ સામા થવું. સુરાદેવીએ કોમીત થઈ પ્રબલેર્ગ ઉપર ગોળી પહાર કરવો. પ્રબલેર્ગની પ્રતિ ગોળી પહારથી સુરાદેવી ઠાર થવી. શંખરનો કોમ નિર્દોષ પ્રબલેર્ગ પહારે પ્રદ્યુમ્ન. લડાઈ, કેદીનો છુટકારો. શંખરનું પંલાયન. ટેબો.

અંક ૩જો

પ્રવેશ ૧લો—શંખરગઢથી નારી છુટેલા બાળાલીનું વજ્રગઢમાં આવવું. એકાન્તનો લાભ લઈ રાજમહેલમાં સુતેલી પ્રભાવતી ઉપર બળાત્કાર કરવા જતા પ્રદ્યુમ્ને આવી ચડી તેનો વધ કરવો.

પ્રવેશ ૨જો—કોમીક. સુકિતબાજ સુરેખાએ સુધન્વાની બીજી બાયડી કરવાની ખોડ સુલાવવી. બાઢ વસંત વસંતીકા સુધન્વા-સુરેખા બધાએ મળી સંપી જવું.

પ્રવેશ ૩ જો—પરાજીત થયેલા શંખરનું વજ્રનાથ પાસે મદદ માગવા આવવું. વજ્રનાથે શંખરનો સત્કાર

કરવો. તથા પોતાની પુત્રી પ્રભાવતી પણ તેને આપવાનો વિચાર જણાવવો. પ્રભાવતીનો અનાદર. બળાત્કારે સોંપવા જતા પોતાના પૂર્વ જન્મના વેરી શંખરને શોધતા શોધતા વિર પ્રદ્યુમ્નનનું સૈન્ય સહિત આવી પહોંચવું. બીજા લડાઈ, શંખરાસુર તથા વજનાલનો વધ. પ્રભાવતીનો છુટકારો.

પ્રવેશ ૪ થો—શંખર, બળાદી, વજનાલ, સુરા વિગેરે જાનવોનો વધ કરી પુનઃ શંખરગદમાં શાંતી સ્થાપન કર્યા બદલ સત્યાનંદ નીર્મળગંગાનો આનંદ. પોતાના જન્મદાતા માતપિતાને દ્વારામતી મળવા જવા પ્રદ્યુમ્નનો નિશ્ચય. સત્યાનંદ તથા બંગાથે પણ સાથે જવું.

પ્રવેશ ૫મો—દ્વારામતીમાં કૃષ્ણચંદ્ર રુક્મીણી સાથે પ્રદ્યુમ્નનો મીલાપ. લાંબા સમયથી શુભ થયેલા પુત્રના પુનઃ મીલનથી તથા પુત્ર વધુ પ્રભાવતી તથા રતી દેવીને નીરખીને મતાના આનંદનો અતિરેક. અંશાવતારી મહાત્મા તથા દેવી નીર્મળગંગાના દર્શનથી શ્રીકૃષ્ણની કૃતકૃત્યતા અધર્મની વૃદ્ધિ થતાં અને ધર્મની ગ્લાની થતાં દુષ્ટોનું દમન કરવા તથા સાધુઓનું સંરક્ષણ કરી ધર્મનું પ્રતિપાદન કરવા મહાત્મા તથા દેવી સમા રત્નો દિવ્ય ભારતીમાં ઉત્પન્ન થયે એવું શ્રીકૃષ્ણચંદ્રનું વરદાન.

અંતિમ આનંદ

શાન્તિ...શાન્તિ..... શાન્તિ.....

પુરુષ પાત્રો.

પ્રદ્યુમ્ન કુમાર—શંખરાજ દાનવને વેર ઉછરી મોટો થયેલો.

શ્રીકૃષ્ણનો મુત્ત કામદેવનો અવતાર

શંખરાજ—શંખરાજદેવનો પ્રજાપીઠક બુદ્ધી દાનવરાજ

જાબાલી—તેનો સેનાપાત્ર

વજનાલ—વજરાદેવ દાનવ રાજા, શંખરાજનો મીલ

સત્યાનંદ—પ્રજારક્ષક પરોપકારી મહાત્મા

યશવંતરાવ

નવલસથ

નયનચંદ્ર

શંખરાજદેવ મૃહસ્થ નાગરીકો

સુધન્વા—એક ગરીબ રજપુત પ્રદ્યુમ્નનો મીત્ર

વસંત—તેનો ટીખલી લાણુજ

પુરંદર—નાતંડે કરાવનાર દલાલ

સ્ત્રી પાત્રો.

સુરાદેવી—શંખરાજની રાણી

રતીદેવી—પ્રદ્યુમ્નની સ્ત્રી, પૂર્વની કામદેવની સ્ત્રી રતી.

પ્રલાવતી—વજનાલની પુત્રી પ્રદ્યુમ્નની પત્ની

નિર્મળગંગા—સત્યાનંદની ધર્મવાન પત્ની

સુરેખા—સુધન્વાની તાલીમળાજ બાઈડી.

વસંતીકા—પુરંદરની પુત્રી, વસંતની બાઈડી

તે સીવાય દાસ દાસી, સૈનીક, શેઠિરીઓ, વિદ્યાર્થીઓ દાનવો મજુરો, દાડડીયાઓ, નાયકાઓ, સંત રૂપીઓ ગરુડ શ્રીકૃષ્ણ રૂકમીણી વગરે વગરે....

શ્રી બલેશાસ્ત્રમઃ

પદ્મન્નકુમાર નાટકના ગાયનો.

નટી તથા બાળાઓ

શ્રીપતિ શ્રી કુલ વિહારી શુભ ગામી
 ક્ષીતી પાળ પ્રભુ ગાપાળ નીષ્કામી
 સુરનર મુનીવર ધ્યાન ધરે મોશરી
 પરી પ્રહ્લ પરમેશ દયાની દૃષ્ટી કર
 સાષ્ટાંગ ચર્ચે વિનતિ કરૂં શીશ નામી-શ્રીપતિ
 અખીલ વિશ્વમાં તું વ્યાપી રહ્યો છે
 ભીન્ન ભીન્ન રૂપે તું પ્રકાશી રહ્યો છે
 વિશ્વસંર તું છે વીલુ અક્ષય ધામી

બાળાઓ—

૨

ધન્ય ધન્ય ભારત ભૂમીના સંતાન
 દેશ ભક્તિ સદાએ ઉરમાં ગુનાન
 ભીષ્મ ભીમ પાર્થને પરશુ જેનું નામ છે
 કૃષ્ણ અંદ્ર બળદેવ લક્ષ્મણ શ્રી રામ છે
 એ નરોએ કીધું છે આ દેશનું કલ્યાણ— ધન્ય
 મન મોહનને લાલ બાલ બંસી વાગી આ વાર
 એ બંસીના મધુર નાદથી થશે દેશ ઉધ્ધાર
 એવા કર્મવિરોધી ભારત વર્ષ છે આબાદાન-ધન્ય

સુધન્વા—હું લાવીશ લલના લટકાળી રંભાથી અધીક રૂપાળી
વસંત—કોઈ મળશે વીધવા બાળી માથા ઉપર મુંડાળી
સુધન્વા—કોઈ દલાલને ઘેર જાઉં—

સાદું નકકી કરી આવું
પછી પચણીશું મતવાલી નાનકડી નાર રસાળી—હું
સુરેખા—તું સાલ શોકનું કરશે—

—તો મગજ માફ વીકરશે
જો બનીશ ચંડી કાળી તો લઈશ ભોગ મવાલી હું—
પ્રભાવતી

સખી સુણો મોકીલ રૂ મધુર બોલે
કદબ ડાળે બેસીને ઉરના લેલ બોલે
સખીઓ—લવંગ લતાને ભલિત લગન લાગી
મદભીની હૃદય માંહે સ્નેહ વીણા યોગી
કીશોરી જુલે અનંગના હાથે—શું મધુર

પ્રભાવતી—બુઓ વૃક્ષે વીડાણી પેલી વેલી
સખીઓ—એવી તુંએ વીંટાળે અલખેલી
.....કોઈ અલખેલાને.....શું

સખીઓ
વદન નનય તારું મૃગનયની પ્રફુલ્લિત કેવું થયું
ચંદ્ર જેવું આ રૂપ અલૌકિક અલખેલીએ મધુર

કુસુમી કંચુકીત તારી સ્તન મંડળ ચોલી રહી
કીટી પાતળી મદન મદેજે કેવી લહેકી રહી

સખી કીકીમાં કામણુ ભર્યું.....વદન

પ્રભાવતી—અણુસમજી બાલીકાને સહીયર શીદને શરમાવે
અલી મધ માંખો મીઠકા બોલી અબાવલી દુર થાઓ
સખીઓ—નવીન ચોવન શું ખીલી રહું.....

સખી—

૬

નાળુક નારી કીકી તારી કામણુગારી કેવી છે
આ મદ્દલર સુંદર નરવરનું મન હરનારી (૨)

પ્રભાવતી—મનગમતા મોહન મળીઆ.....

સખી—મનના મનોરથ ફળીઆ.....

પરવશ થઈ સખી પ્રેમ દુલારી ..... નાળુક

પ્રભાવતી—વાલમ વીણુ મુલ વેચાણી.....

પ્રદ્યુમ્ન—તું સ્નેહ સરિતા શાણી.....

સખીઓ—હવે આલો જઈએ રાજ કુમારી.....નાળુક

નિર્મળ ગંગા—

૭

ગુણવાન ભારત માંહે વરસે આલ સીતમનો

રેયત સુખ ભુવનમાં પ્રજાને કોપ ભુલમનો

જ્યાં ગૌ તણાં હતાં થાણાં ભાસે ગૌવધ શાળા

ભણતા વેદના મત્રો જણાયે નીલવાળા—ગુણવાન

સુવર્ણ ભારત ભમિને લૂંટી અપરંપાર

દાનન રાજ્યની સજાએ વસતો કાઢાકાર
 સન્ન્યારીઓ હતી લાગ્યો મસે ત્યાં હા રૂબીકાઓ
 જે જેન શ્રુતિ પીરાને દીસે ત્યાં દાનવીઓ—ધનવાન
 નિર્મળ ગંગા—

૬

ધનવાન સુધ ધન કોલી પરમાર્થમાં ન ખર્ચે
 તેવા જનો આ જગમાં છે દામ તણાં પુલરી
 નીજ દેશ દાઝને દીલમાં દેશી બની ના ચર્ચે
 પદવી મળી મોટી છતાં શુભ દેશનું કીધું નહિ
 ભક્તિ કરી નહિ દેશની પદવી લીધી જખ મારવા
 રાજા બની ગૌમાતની રક્ષા કદી કીધી નહિ
 ગૌવધ તણી ઇચ્છા ઉરે રાજા થયા જખ મારવા
 મુસંખ જ્યાં ફેલાશે આખાદી તે અવાસે

જ્યાં રામ રાજ્ય ચાલે ત્યાં ધર્મ શાન્તિ છવાશે—ધનવાન
 નિર્મળ ગંગા—

૬

બહાલા ! ઓ ભારતીના બાળ ! બધો આધાર તમપર છે
 બાલુડા ! હીન્દના હીરલા ! બધો આધાર તમપર છે
 વિદ્યાદેવી ભણો બાપુ ! તિમીર આ દેશનું કાપો
 બચાવો દીન ભારતને જપો સ્વાર્તચ્ચના બપો
 તમારા રકત બીંદુને સ્વદેશી વૃતથી ભરજો
 તજીને મોહ વિદેશી રૂડી ખાદી હવે ધરજો
 કદી પરતંત્ર ના થાજો ગૃહામી ના અનુસરશો

સહા સત્યાગ્રહી બનને પ્રીતિ સ્વાધીનતા વરને
 ઉઝ્યો ઉજવળ વિમળ ભાનું હવે નિદ્રા તણ બગો
 બનો વિરકેશરી પ્યારા ! બધા આધાર છે તમપર

સુધન્વા—

૧૦

ઇબજતમાં ગાબડું પડયુંરે ભાઇસાબ પુરી ફળેતી થઇ
 કીધું મેં નાતકે નવી બાણી પણ જુની નશીબમાં રહી
 મુરેખા—આલ પીટયા ઘરે આલ

તોડું છું હું તારી ટાલ—

સુધન્વા—થયા છે ભુંડા આ હાલ—ઇજ્જત

છેતરાયો જૈરી છળથી આ મરદ ખરો મુછાળો
 કોકીલમાંથી કુકડી નીકળી છે ગંભીર ગોટાળો

દાનવો—

૧૧

અતિ અચળ તપો, મહારાજ તાજ

નરવર શીરમણી શુભકાજ આજ

દાનવપતિ સુખ સંપત્તિ સત્તા

લીલુવન મંડળે પામો મહત્તા

યશ ગુણ ગાયન આપ રજ—અતી

પ્રહયુક્ત—

૧૨

લખ્યા જે લેખ વીધીના મીટાવ્યા મીટે નહિ કોઇના
 નશીબના જોશ જોશીથી કદાપી જોઇ શકાયે ના

પલમાં નીર્ધન ધનવંત થાયે

ધનવાનો નીર્ધન થઈ જાયે

એવા છે ભાવીના તમાસા—લેખ

કાગળ પત્રો વાંચ્યા વંચાયે

કર્મ વાંચ્યું તે નહિ વંચાયે

કીસ્મતના છે અલેદ પાસા—લેખ

પ્રભાવતી-રતીદેવી—

૧૩

દેવાંજી સુખ રાશીછો જીવન આત્મા રામ

રજનીના શીતળ શશી નયન સહુણા શ્યામ

છો રાજ રસીક રઢીયાળા મનમોહનજી મતવાલા

જપીયે અંતરમાં માળા તવ ચરણ શરણ આ બાળા

પ્રદ્યુમ્ન—હૃદય કુંજમાં રાંબુ રસીલી સમ દ્રષ્ટીએ તમને

પ્રભાવતી-રતીદેવી—છે બલિહારી વામાવેલી

નંદનવનના મલય પવન છો કલ્પ તરે સમ વહાલા

વસંતીકા—

૧૪

થોડી ગોરી છું પણ ગાંધી બેલી નાર હુંતો તમને પરચી

વસંત—ચારો સફળ કીધો તેં અવતાર

વસંતીકા—તારા મિત્રા બીજા છે ભાઈ બાપુ

વસંત—ખ્યારી મણીવાણી કરી તને સ્થાપુ

વસંતીકા—બાળા જોળા માસ છો હરશાર—હુંતો

ઠાકરો—

૧૫

મા મને ખાદીની ટોપી અપાવ
 ખાદીનો ડગલો ખાદીની પોતડી
 ખાદીનું પહેરન શીવડાવ—મા મને
 ઠાકરી—મા મને ખાદીનાં લુગડાં પહેરાવ
 ખાદીનું પોલકું ને ખાદીની ઓઢણી
 ખાદીનો ચણીયો શીવડાવ—મા મને

નિર્મળગંગા—

૧૬

ભારવના સદગુણી સંતાન હવે તમે પહેરજો ખાદી
 કર્મવીર સુત્રને દધ માન હવે તમે પહેરજો ખાદી
 તજો મોટાઈની માયા સદા સાદાઈમાં છે સાર
 મોહક વસ્ત્રોમાં વીરા ખુશીથી મૂકજો અંગાર
 કલંકો દુર કરવાને.....હવે તમે
 તમારો લક્ષ્મી રક્ષક તે ખરો આ ખાદીનો પોશાક
 તમારો અન્નદેવ સાચો છે નિર્મળ ખાદીનો પોશાક
 આગવીર વૃત્ત ધરી આદી—હવે તમે

નિર્મળગંગા—

૧૭

પીજો નહિ મદીશ તમે હિન્દુને ધરવામ !
 એર હજાડા ત્યાગીને ધરો દેશાભિમાન !!
 મધુપાને કરી અવવતી ખાદી, ખાદુદિ હરી
 વિષ ખાદી ધરી લગજવારો નિવારો રે ! જરી

વ્યસન માત્રને સુશીલ પાત્ર સૌ ગણે સદાય નકામા

નકામા તમામ એ નકામા

એ સાર છે મહિમા !!

ભક્તિભરી જરી દેશ સેવા કરી પાપોભી ઠરી

શ્રીતિને વરી, દેહ મનુષ્ય મધ્યે ના કરી

કુસંગ પાત્રને વેદ શાસ્ત્ર સૌ ગણેય સદાય નકામા-પીથો

સુધન્વા—

૧૮

જોરી ધુંધટનો પડદો ખોલો આ ખ્યાશની સંગે બોલો

વસંત—શરમાણી હુતો શાણી લટકે મુછાળા રાજ

સુધન્વા—માનીતી પટરાણી ખવરાવું બેખર ખાજ

આતો લાગે ધનજી ઠોલો—રંગીલી

સુધન્વા—

૧૯

આ ભૂલ થઈ છે મ્હારી બાપુડી લે ઉગારી

ઓ પીતા માફી આપોને આ વાર *

સુરેખા—કાલે તુજ માથું કાપીશ કાળીને ભોગ આપીશ—ઓ.

સુધન્વા—બાપુ ના મુજને મારો

સુરેખા—છે ગુન્હો મોટો ત્હારો—ઓ પિતા

સખીઓ—

૨૦

રંગણીની ધીરે ધીરે વાયું ઢોળી

કુલ શૈયામાં મુતી આ ભોળી

હુલારી પીયુતી ખ્યારી (૩)
 સખી જુઓ અર્ધ ઢળેલી
 આંખલડી કેવી ગીડેલી
 ગૌરવર્ણી સાહેલી
 મીડી મીડી નીંદ્રા લાવે અમોલી—/

કોમીક પાત્રો—

૨૧

હીંદી હીરા જાગો વીરા બોલો વંદેમાતરમ્
 મોહક મોહન ગાંધીનો જક બોલો વંદેમાતરમ્
 લોકમાન્ય તિલક ગુણ ગીતાં બોલો વંદેમાતરમ્
 હીન્દુને ઇસ્લામી સંપી બોલો વંદેમાતરમ્
 ઘરેઘરે ગાંધીનો રેટીઓ રૂંઠો ધરો
 સ્વદેશી વૃત પાળીને સ્વરાજને વરો
 પરાઈ આશા સદા નીરાશા સ્વાશ્રય સુત્ર ધરો
 દેશનેતાને આધીન રહીને સ્વાધીન દેશ કરો

નિર્મળગંગા—

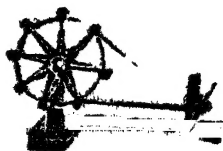
૨૨

અરે ! ઓ હિન્દનો હીરા !! દબ્બ શી આ તમારી છે !
 સમૃદ્ધી વિદેશે જઈ ચાલી હવે તો કંઈ જરા જાગો !!
 અખી ઉમ્મર ભણ્યા વિદ્યા પછી પરત્રતા લીધી
 જીવનદોરી ટુંકી કીધી હવે તો કંઈ જરા જાગો !!
 ભાષાધી પદવીમાં મોહ્યા અન્યા વિદ્વાન વિદેશે જઈ
 કયું શું શ્રેય ભારતનું હવે તો કંઈ જરા જાગો !!

નથી સ-તા નથી લક્ષ્મી નથી તન પહેરવા વસ્ત્રો
 બની દીન હિન્દ બીખારી હવે તો કંઈ જરા જાગો!!
 અભ્યુદય દેશનો કરતા અડગ નિશ્ચય ઉરે ધારે
 કરે નિજ દેશપ્રીત કાર્યો હવે તો કંઈ જરા જાગો!!

૨૩

પ્રભાવતી—જાણ્યા મે તમને જાણ્યા ઠગાગ છા કાન
 પ્રદ્યુમ્ન—મધુરી મોહિની પાઓ મુધારમ પાન
 પ્રભાવતી—પ્રેમ ઝૂલે ઝૂલે વડાલા
 પ્રદ્યુમ્ન—શાખી સલ્લણી છા ગુણની શાખા
 પ્રભાવતી—મીઠાં મીઠાં ઘોડી મારે મા નયન ખાણુ—જાણ્યા
 પ્રદ્યુમ્ન—અલૌકિક સુખ દેનારી
 પ્રભાવતી—મુર્તિ અંતરમાં ધારી
 કુસુમ કળીના ભોગી મધુકર છા મમ પ્રાણુ—જાણ્યા

જોડેર ખપ્પર.

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સમાજમાં ભજવાતાં નાટકોની ચોપડીઓ
સમાજનો જ્યાં મુકામ હશે ત્યાંથી રોકડી કીમતે મળી શકશે.

નાટકનું નામ	કીમત.
રા. નવધળ નાટકના ગાયનો	૮-૪-૦
સ્વદેશમણી વીર છત્રસાસ નાટકના ગાયનો ...	૦-૪-૦
મદ્યુમ્ન કુમાર " " ...	૦-૪-૦
વીર જરાશંક " " ...	૦-૪-૦
વામન અવતાર " " ...	૦-૪-૦
હવ પછી	
મુધ્ધ અવતાર " " ...	૦-૪-૦
સાવિત્રી ચરિત્ર " " ...	૦-૪-૦
દેવી અનસુયા " " ...	૦-
એકલવ્યગી " " ...	૦-

માલીક--

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સમાજ.

સુરત—સ્ટેશન રોડ ઉપર આવેલા શ્રી “ મહાશક્તિ
મી. વર્કસમાં ચંપકલાલ ગિરધરલાલ જરીવાળાએ
છાપી અને અમૃતલાલ એમ. આઈ.
આશારામ એંડાએ પ્રસિદ્ધ કરી
ડૉ. સુર્યપ્રકાશ થીયેટર સુરત.

